

участь у відповідних ініціативах. Підприємствам слід впроваджувати регулярні внутрішні аудити та аналіз ризиків, а також формувати нефінансову звітність, що відображатиме внесок компанії у досягнення ЦСР.

Таким чином, внутрішній контроль стає не лише засобом управління ризиками, а й стратегічним фактором сталого розвитку бізнесу, що відповідає глобальним тенденціям ESG-управління.

Список використаних джерел:

1. Internal Control – Integrated Framework: The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). 2013. URL: https://www.coso.org/_files/ugd/3059fc_1df7d5dd38074006bce8fdf621a942cf.pdf (дата звернення: 30.03.2025).
2. Цілі сталого розвитку ЦСР: Резолюція Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1. URL: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/> (дата звернення: 30.03.2025).
3. Завдання щодо досягнення Цілей сталого розвитку на період до 2030 року та індикатори їх досягнення: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2024 р. № 1190-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2024-%D1%80#n26> (дата звернення 30.03.2025)
4. The Ten Principles of the UN Global Compact. URL: <https://unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles> (дата звернення 30.03.2025).
5. Полях С.С., Заїчко Ю.А. Екологічні, соціальні та управлінські фактори (ESG) у розвитку фінансового ринку. Ефективна економіка. 2025. № 2. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/5834/5890> (дата звернення 30.03.2025).

УДК 657

Герасименко Тамара Олегівна,
к.е.н., професор кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування
Львівський торговельно-економічний університет
м. Львів, Україна

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Повномасштабна війна, яку розпочала росія на території нашої держави у лютому 2022 року, завдала колосальних збитків вітчизняній економіці. Знищення енергетичної інфраструктури, виробництв і логістичних ланцюгів внаслідок рашистських ракетних обстрілів спричинили руйнівний вплив на національну економіку. За результатами 2022 року падіння реального валового внутрішнього продукту (ВВП) України склало 28,8%, а рівень інфляції сягнув 126,6% [2]. Однак, український бізнес зумів вистояти та адаптуватися до нових реалій функціонування. І вже за результатами 2023 року, за даними Державної служби статистики України, спостерігалось зростання реального ВВП України на рівні 5,5% та зниження рівня інфляції до 105,1% [2]. Втім, за оприлюдненими

даними Держстату, за результатами 2024 року зростання ВВП України склало 2,9% при рівні інфляції 112,0%.

Сповільнене зростання національної економіки у 2024 році було спричинене, насамперед, інтенсифікацією бойових дій і посиленням ударів по енергетичній та іншій критичній інфраструктурі, а також браком трудових ресурсів. За цих обставин актуалізується проблема підтримки належного рівня фінансової стійкості господарюючих суб'єктів, як основних складових національної економіки. Вважаємо, що саме фінансова стійкість є основним елементом базису, на якому ґрунтується сталий розвиток національної економіки, оскільки належний її рівень забезпечує: зростання величини власного капіталу та розширення масштабів діяльності підприємств; позитивний імідж і достатній рівень кредито- і платоспроможності та інвестиційної привабливості; розвиток в умовах динамічних змін з урахуванням впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовищ.

З огляду на зазначене, актуалізується питання аналізу фінансової стійкості підприємств задля формування достовірної та реальної інформації у процесі прийняття управлінських рішень.

Загалом, фінансова стійкість – це здатність підприємства підтримувати такий стан і структуру фінансових ресурсів, які забезпечують оптимальне фінансування активів і платоспроможність та інвестиційну привабливість у рамках допустимого рівня ризику.

На сьогодні сформувалася методика аналізу фінансової стійкості, яка поєднує використання абсолютних і відносних показників. Сутність оцінювання фінансової стійкості з використанням абсолютних показників полягає у порівнянні величини матеріальних оборотних активів підприємства із джерелами їх формування та визначення на цій основі одного з чотирьох типів фінансової стійкості (абсолютна стійкість, нормальна стійкість, нестійкий фінансовий стан, кризовий фінансовий стан). Поглиблюють аналіз фінансової стійкості за допомогою дослідження відносних показників. Основними з них є: коефіцієнти автономії (фінансової незалежності); фінансової залежності (мультиплікатор власного капіталу); залучення позикових коштів (концентрації позикового капіталу); фінансової стійкості; співвідношення позикового і власного капіталу; самофінансування матеріальних оборотних активів та покриття.

Зазначена методика є найбільш використовуваною у практиці аналітичної роботи підприємств. Однак зміна умов господарювання, викликана, насамперед, війною росії на території нашої держави і, відповідно, поява нових загроз і факторів вимагає певного уточнення традиційної методики аналізу фінансової стійкості підприємств.

На наш погляд, у сучасних умовах оцінювання фінансової стійкості підприємств доречно розпочинати з дослідження зовнішнього середовища з використанням PEST-аналізу (P – політичне середовище (Political Environment); E – економіка (Economic); S – соціум (Social); T – технології (Technology)). Дослідження впливу політичного, економічного, соціального та технологічного

середовищ актуалізується ще й у контексті забезпечення досягнення сімнадцяти Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року “ з метою забезпечення національних інтересів України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави, для досягнення зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини”, визначених в Указі Президента України № 722/2019 від 30.09.2019 р. [2].

Наступним важливим елементом методики аналізу фінансової стійкості підприємств у сучасних умовах вбачається використання загальновідомих динамічних моделей. У процесі аналізу необхідно дослідити дотримання принаймні трьох основних моделей:

- “золотого правила ефективності”:

$$I_{\text{чп}} > I_{\text{чд}} > I_{\text{вб}} > I_{\text{інф}},$$

де $I_{\text{чп}}$ – індекс чистого прибутку;

$I_{\text{чд}}$ – індекс чистого доходу;

$I_{\text{вб}}$ – індекс валюти балансу;

$I_{\text{інф}}$ – індекс інфляції.

- динамічної рівноваги активів і пасивів:

$$I_{\text{вок}} > I_{\text{оа}} > I_{\text{пз}},$$

де $I_{\text{вок}}$ – індекс власного оборотного капіталу;

$I_{\text{оа}}$ – індекс оборотних активів;

$I_{\text{пз}}$ – індекс поточних зобов’язань.

- забезпечення позитивних змін у структурі капіталу:

$$I_{\text{вк}} > I_{\text{вб}} > I_{\text{з}} > I_{\text{пз}},$$

де $I_{\text{вк}}$ – індекс власного капіталу;

де $I_{\text{з}}$ – індекс зобов’язань;

Таким чином, у сучасних умовах невизначеності та зростаючих загроз, викликаних повномасштабними воєнними діями росії в Україні, методика аналізу фінансової стійкості повинна передбачати дослідження як зовнішнього середовища, так і внутрішнього фінансового потенціалу. Своєю чергою, результати комплексного використання PEST-аналізу, абсолютних і відносних показників та динамічних моделей слугуватимуть об’єктивною інформаційною базою для прийняття рішень, спрямованих на забезпечення належного рівня фінансової стійкості підприємств і, відповідно, їх сталого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 р. за № 722/2019. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <https://www.ukrstat.gov.ua/>.